

เยาวชนนั้นสำคัญไฉน

ระพี สาคริก*

“เยาวชนคืออนาคตของชาติ” เป็นคำกล่าวซึ่งหลายคนปรารภกันกว้างขวางมากขึ้น หลายครั้งหลายหน ยังมองเห็นโฆษณาจากสื่อในด้านรูปวัตถุ แต่นั่นก็เป็นเพียงภาพถ่ายบ้าง ตัวหนังสือบ้าง แม้กระทั่งคำพูด ยิ่งนำมาสอดใส่ผ่านสิ่งซึ่งคนประดิษฐ์ขึ้น ย่อมยากที่จะทำให้เชื่อถือได้ว่าเป็นการแสดงออกจากใจจริง โดยเฉพาะผู้ซึ่งยังพอมีความเป็นตัวอยู่ในระดับหนึ่งแล้วย่อมรู้เท่าทันกระแสดังกล่าว จึงไม่ตกเป็นเหยื่ออีกด้านหนึ่งได้ง่าย

ผู้ที่ได้รับโอกาสให้ออกไปสัมผัสความจริงจากหลายแง่หลายมุมอย่างอิสระ ย่อมพบว่าทุกวันนี้คนทั่วไปในสังคมโดยเฉพาะส่วนซึ่งอยู่ตรงกลาง มักแสดงออกถึงความห่วงใยในสังคมกว้างขวางมากขึ้น ยิ่งสนใจมองขึ้นด้านบนดูจะยิ่งรู้สึกเดือดร้อนหนัก หลายครั้งหลายหน ความคิดที่แสดงออกทำให้รู้สึกเสมือนว่าต้องการเปลี่ยนนิสัยคนที่ขึ้นไปอยู่ด้านบนให้เหมือนกับสิ่งซึ่งตนต้องการ

ความรู้สึกดังกล่าวแล้ว ทำให้อ่านได้ว่า ยังยึดติดอยู่กับตัวเองค่อนข้างมาก ดังเช่นที่กล่าวกันว่า “ตัวกูของกู”

ในขณะที่เยาวชนจำนวนมากซึ่งหลายคนกล่าวคืออนาคตของสังคมตกเป็นเหยื่อผลประโยชน์ของผู้ใหญ่ทุกรูปแบบ เช่น พฤติกรรมมอมเมาให้ตกเป็นเหยื่อสินค้าเครื่องอุปโภคไปจนถึงยาเสพติดรุนแรงมากขึ้น แต่ผู้ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความห่วงใยก็ยังคิดด้วยทิศทางออกจากตัวเอง โดยนำเอาความหวังขึ้นไปฝากไว้กับคนที่อยู่ด้านบนแม้หลายคนมองว่าผู้ซึ่งแสดงออกถึงความหวังดีจะเป็นคนมีเจตนาดี แต่ถ้ามองเห็นสิ่งซึ่งแฝงอยู่ในรากฐานย่อมรู้ความจริงว่ายังขาดการพึ่งพาตนเองอย่างเห็นได้ชัด

“บุคคลผู้ที่มีรากฐานพึ่งพาตนเองได้ ย่อมให้ความรักความสนใจมุ่งลงสู่ด้านล่าง และรู้ว่าการนำปฏิบัติจากตนเองร่วมกับเยาวชนโดยที่มีเหตุมีผลสานถึงคนระดับล่างด้วยความจริงใจ ถือเป็นเหตุเป็นผลสำคัญที่สุด สอดคล้องกันกับความจริงซึ่งชี้ไว้ชัดเจนว่า “คนเราที่เกิดมามีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน”

* ศาสตราจารย์

* อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* อดีตกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทบวงมหาวิทยาลัย

* อดีตกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การเรียนรู้ที่ช่วยให้รากฐานหยั่งลงลึกซึ่งยิ่งขึ้น ควรจะได้แก่การที่ผู้ใหญ่ลงมาทำงานร่วมกับเขาวชน อีกทั้งมีการนำลงถึงคนระดับล่างด้วย แต่การนำก็หาใช่พูดหรือสั่งด้วยปาก หากเน้นการปฏิบัติ ได้อย่างเป็นธรรมชาติหรือที่กล่าวกันบนพื้นฐานธรรมะว่า “ทำอย่างมีความสุข” ย่อมช่วยให้อีกด้านหนึ่งรู้ว่า “ถือเป็นแบบอย่างที่ดี” ช่วยให้เกิด “ความรู้สึกศรัทธาที่หยั่งลงสู่รากฐานตนเองอย่างลึกซึ้ง”

ดังนั้น ผู้ที่แสดงออกให้เห็นว่าห่วงใยสังคม และเน้นความสำคัญมุ่งขึ้นไปมองคนซึ่งอยู่ด้านบน โดยที่ตนเองขาดการปฏิบัติซึ่งเรียกว่า “ชาติตติน” ให้เห็นได้ชัด ย่อมช่วยให้อ่านถึงความจริงว่า ยังคงยึดติดมากเกินไป เหตุและผล ซึ่งสภาพสังคมลักษณะนี้ย่อมมีกระแสเรียกร้องหรือประท้วงมากขึ้น ทำให้การทำงานซึ่งนำไปสู่วิถีทางที่สร้างสรรค์จำต้องสูญเสียไปอย่างเปล่าประโยชน์

ดังนั้น กลุ่มคนที่ขึ้นไปอยู่ด้านบนและสะท้อนนิสัยขาดความรับผิดชอบ กับด้านล่างซึ่งมีการเรียกร้องหรือประท้วงแท้จริงแล้วก็ยืนอยู่พื้นฐานด้านเดียวกัน เพียงแต่อยู่กันคนละขั้ว อันถือเป็นธรรมชาติของด้านนี้เท่านั้น เนื่องจากอ่านความจริงได้ว่า “เห็นแก่ตัวด้วยกันทั้งสองฝ่าย” ธรรมะจึงได้เน้นความสำคัญของการปฏิบัติจากรากฐานตนเองอย่างอิสระไว้เหนือพฤติกรรมซึ่งยึดติดอยู่กับรูปแบบ เพื่อให้รากฐานความคิดหยั่งลงถึงจุดเป็นกลางลึกซึ่งยิ่งขึ้น

บุคคลผู้เข้าถึงได้แล้วย่อมมีนิสัยทบทวนตนเองก่อนที่จะมองออกไปภายนอกเป็นธรรมชาติ ดังนั้นการมองเขาวชนคงไม่เน้นที่ “เขาวชนคืออนาคตของชาติ” หากเห็นสังขธรรมได้ว่า “เขาวชนคืออดีตของแต่ละคน” เมื่อมีโอกาสสัมผัสกับพฤติกรรมของเขาวชนย่อมเข้าใจว่า “แต่ครั้งที่ตนยังเติบโตมาไม่ถึงช่วงนี้ย่อมเป็นเช่นเดียวกัน” จึงมีแต่ความรู้สึกที่เข้าใจความจริงและให้อภัย รวมทั้งให้อีกโอกาส ช่วยให้ตนมีกำลังใจที่จะปฏิบัติเป็นแบบอย่างได้มั่นคงเด่นชัดยิ่งขึ้น และไม่คิดทำร้ายชนรุ่นหลัง

บุคคลผู้ซึ่งวิถีชีวิตกว้างมาถึงจุดนี้ได้เร็วอย่างเป็นธรรมชาติ ย่อมมีโอกาสรู้อยู่ในใจว่า เขาวชนคนรุ่นหลังเป็นครูสอนสังขธรรมให้แก่ตนเหนือกว่าสิ่งซึ่งตนได้ให้กับเขาทั้งหลาย หากมีผู้ถึงจุดนี้ได้เร็ว เป็นส่วนใหญ่ย่อมช่วยกำหนดวิถีทางให้สังคมมุ่งสู่ความเจริญจากทุกด้านอย่างครบถ้วนเป็นธรรมชาติ โดยไม่มีการเน้นแสดงออกว่าตนจะต้องเสียสละหรือต้องช่วยสังคมให้ดีขึ้น ไม่เช่นนั้นแล้วอาจเป็นเพียงข้ออ้างเท่านั้น

การที่เด็กและเขาวชนยุคปัจจุบันจำต้องกลายเป็นอาชญากรปล้นชิงทรัพย์และติดยาเสพติดอย่างกว้างขวางเป็นเพราะผู้ใหญ่ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อชนรุ่นหลังซึ่งควรจะมีอยู่ในรากฐานตนเอง ดังนั้นไม่ว่าพ่อแม่จะอยู่ใกล้ลูกหลานโดยที่คิดว่าเป็นรูปแบบของการให้ความอบอุ่น รวมทั้งครูบาอาจารย์ที่เคี่ยวเข็ญให้ลูกศิษย์เรียนเก่งจนกระทั่งตีเด่นเหนือคนอื่น แท้จริงแล้วหารู้ไม่ว่า นั่นคือการทำลายรากฐานความเป็นคน เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ใหญ่

ทั้งนี้และทั้งนั้น เนื่องจากการปฏิบัติจากรากฐานความคิดดังกล่าว ทำให้คนหลงตนลืมนตัว ส่งผลให้เห็นแก่ตัวมากขึ้น ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจถ้าคนที่ได้ปริญญาสูง ๆ ยิ่งมาจากเมืองนอก มองไม่เห็นหัวคนที่อยู่ต่ำกว่าตน โดยที่มุ่งทิศทางขึ้นไปสู่ด้านบนและเอาดีทางการแสดงออกมาก

วารสารวิทยบริการ

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2542

เยาวชนนั้นสำคัญไฉน

ระพี ลาดริก

กว่าการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างพื้นฐานสังคมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

ดังนั้น เมื่อคนที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ หวนกลับมาบริโภคนิยมและคนระดับล่าง สังคมจึงจำต้องเปลี่ยนทิศทางหวนกลับมาทำลายตนเอง ดังจะพบความจริงได้ทุกเรื่อง ยิ่งในช่วงนี้ น่าจะมองได้ชัดเจนมากขึ้นหากคนซึ่งมีโอกาสขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ยังมีอำนาจเหนือคนอื่น ยังไม่อาจหวนกลับมามองเห็นความจริงที่ตนเองได้ ย่อมทำให้สังคมไปรอดได้ยากยิ่งขึ้น.

ΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩ